

מתקן הגז / אופירה אילון

המדינה צריכה להמליץ - ולא היזם

על פי התסקיר, קיימות חלופות מיקום להקמת מתקן הגז - שחלקן יהיו יקרות הרבה יותר ליזם. את העלויות רואה היזם באופן מייד, אך את העלויות הסביבתיות קשה הרבה יותר לכמת. לפיכך, קיים מו"צא אחד בלבד כיום לפתור את הקונפליקט הנוצר: להכין תסקיר השפעה על הסביבה שבוחן חלופות מיקום שונות ומעריך כלכלית כל תועלת ועלות בכל חלופה. כלומר, הפנמה וכימות של כל ההיבטים לכדי מכנה משותף אחד - כסף. בנוסף, בניגוד למקובל כיום, הכנת התסקיר לא יכולה להינתן בידי יזם התוכנית, אלא להינתן לגורם שאינו תלוי ביום, למי של גורם ממשלתי. בנוסף לכך, יש צורך בקיום דיון ציבורי אמיתי בטרם הפקדת התוכנית.

הצורך בהקמת מתקן לטיפול בגז הטבעי ברור והכרחי, אך יכול להיות שהחלופה שתימצא תפגע ברמה מסוימת בקבוצת תושבים. או אז יהיה צורך בפיצויים, שיוערכו במסגרת תסקיר ההשפעה על הסביבה. לכן, חשוב לבנות מודל שיבחן את השפעת מתקן הגז על הסביבה במונחים כספיים על ידי גורם בלתי תלוי ביום, תוך שיתוף הציבור בתהליך. זהו המוצא היחיד והמהיר שיאפשר כניסת גז טבעי לישראל מבלי ליצור מהומה רבת.

הכנת התוכנית היא חוקרת ומרכזת תחום סביבה ואנרגיה בטכניון

יש להכין תסקיר השפעה על הסביבה שיבחן חלופות מיקום שונות להקמת חוות הגז בחוף דור, ויעריך כלכלית את התועלת והעלות בכל חלופה

בכמות גזי החממה הנפלטים, או כיצד ניתן יהיה להעריך את הירידה בערך הדיור של תושבי האזור לעומת הירידה בתחלואה של הציבור כולו, הודות לירידה בכמות החלקיקים הנפלטים בעת הפקת השמל בגז לעומת בפחם.

בעקבות גילוי הגז בישראל בשדות הגז דלית ותמר שלחופי הים התיכון, עולה באחרונה לכותרות הקמת חוות הגז באזור חוף דור. הסיבה להדחת התקשורת רתי היא התנגדות תושבי הסביבה להקמת מתקן פטרוכימי לניקוי הגז, שאמור להגיע מקידוחי תמר דלית.

כמובן שהממשלה מנסה לקדם במהירות את הקמת המתקן כדי לזרז את כניסת הגז הטבעי למשק האנרגיה. לשימוש בגז טבעי יש מעלות רבות: הוא זול ולכן הוא מעורר שימוש במתקני קוגנרציה (ייצור משולב של חשמל וחום) בעלי נצילות גבוהה, הוא מפחית פליטות של מזהמים קונוונציונליים ומפחית פליטות גזי חממה בכ-30%. ואולם למתקן כזה יש השפעות לא מבוטלות על הסביבה, כמו סכנה בטיחותית, פליטות מתהליך הניקוי ופגיעה נופית.

הכלי היעיל ביותר המצוי בידי מערכת התכנון הוא הכנת תסקיר השפעה על הסביבה. התסקיר כולל את כל ההיבטים (החיוניים והשלייליים) של ייצור, הולכה ושימוש בגז, ומאפשר להעריך את ההשפעה הכוללת על הסביבה. התסקיר מבוסס על דיון ובדיקה של כל הנושאים הרלוונטיים, אך תוצאותיו אינן מאפשרות לקבוע פתרון חד-משמעי מועדף. משמע, לא ניתן לקבוע באמצעות התסקיר כיצד תוכל המועצה הארצית לתכנן ובנייה להעריך ולהשוות את הפגיעה הנופית כנגד הירידה